

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Lubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobkyne: **Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.**, Mamateyova 17, Bratislava, proti žalovanému: **Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou**, Grösslingová č. 5, Bratislava, za účasti: **P. B., R. X., P. B.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo PV 301/03404/2007/R zo dňa 27.3.2009 na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. novembra 2010, č. k. 3S 112/2009-45, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. novembra 2010, č. k. 3S 112/2009-45, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 23. novembra 2010, č. k. 3S 112/2009-45, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 27. marca 2009, č.: PV 301/03404/2007/R, ktorým čiastočne vyhovel rozkladu účastníka konania P. B., R. X., P. B. (ďalej iba platiteľ poisťného) a zmenil podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku platobný výmer č.: PV 301/03404/2007 zo dňa 6. februára 2008 vydaný úradom, pobočkou Trenčín z dôvodu porušenia povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej

poisťovne a zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon č. 273/1994 Z. z.“) tak, že celkovú pôvodne priznanú dlžnú sumu poistného na zdravotné poistenie vo výške 178,58 € za obdobie od 1. septembra 1996 – 19. februára 1998 zmenil na 35,18 € za obdobie 1. decembra 1997 - 19. februára 1998 na sumu 35,18 Eur a podľa § 31 ods. 2 Správneho poriadku ponechal bezo zmeny náhradu trov konania vo výške 8,29 Eur. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods.1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že predmetom rozhodnutia žalovaného bolo platenie poistného na zdravotné poistenie platiteľom poistného za obdobie 1. septembra 1996 – 19. februára 1998. Krajský súd poukázal na to, že v čase vzniku nároku na poistné platil zákon č. 273/1994 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1995, avšak v čase rozhodovania o právnom nároku žalobcu, bol tento zákon už zrušený. Žalovaný postupoval podľa spoločných a prechodných ustanovení zákona č. 580/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, konkrétne podľa § 32 ods. 1, ktorý upravuje premlčanie nároku zdravotnej poisťovne na predmetné poistenie v písmene a/ tak, že tento zaniká uplynutím 10 rokov od splatnosti poistného. Podľa názoru krajského súdu z dôvodu, že zdravotná poisťovňa uplatnila nárok na poistné podaním doručeným žalovanému dňa 28. decembra 2007 pohľadávky zdravotnej poisťovne za obdobie 1. septembra 1996 do 31. marca 1997 a od 1. augusta 1997 do 30. novembra 1997 už boli v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. premlčané, z ktorého dôvodu bol postup žalovaného zákonný a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že sa pridrižiava vyjadrení uvedených v žalobnom návrhu zo dňa 16. júna 2009, pričom poukázala hlavne na nesplnenie oznamovacej povinnosti v lehote 8 dní zo strany povinného tak, ako mu to vyplývalo zo zákona č. 273/1994 Z. z. účinného v čase vzniku tejto povinnosti. Namietala, že vec bola nesprávne právne posúdená, pretože podľa jej názoru zákon č. 580/2004 Z. z. v prechodnom ustanovení § 32 ods. 1 upravuje plynutie premlčacej doby bez toho, aby boli riešené dôsledky nesplnenia oznamovacej povinnosti v súvislosti s plynutím premlčacej doby. Z toho dôvodu bola ukrátená na svojich právach, ktoré jej vznikli za účinnosti skoršieho právneho predpisu (nepravá retroaktivita), pričom pri neskúmaní splnenia oznamovacej povinnosti by mali zdravotné poisťovne obmedzenú možnosť vymáhať poistné, čo by viedlo k zhoršeniu právneho postavenia žalobkyne. Inštitút nepravnej retroaktivity podľa jej názoru

slúži na zabezpečenie princípov kontinuity a stability spoločenských vzťahov a ich právnych úprav, aby nevznikalo právne vákuum. V danom prípade zákonodarca vytvoril stav právnej neistoty, ktorý trval do 31. decembra 2008, t.j. do účinnosti zákona č. 581/2004 Z. z. konkrétne ustanovenia § 85h, účinného od 1. januára 2009, čím nastala vágnosť a interpretačná nejasnosť. Posudzovanie konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušili princíp právnej istoty, ako i princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovali. V tejto súvislosti poukázala tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sžso/65/2008 z 30. októbra 2008.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na skutočnosť, že v danej veci rozhodoval za účinnosti zákona č. 580/2004 Z. z. nakoľko zákon č. 273/1994 Z. z. bol zrušený a tým aj jeho ustanovenie § 21 ods. 2, a preto v zmysle § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z., ktorý presne a jasne stanovil podmienky premlčania nároku zdravotnej poisťovne pri uplatňovaní pohľadávok za obdobie od 1. januára 1995 do 31. decembra 2004 prihladol na vznesenú námietku premlčania. Z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny potvrdiť. Súčasne poukázal na to, že namietaný rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžso/65/2008 sa týka ustanovenia § 84 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a kompetencie žalovaného rozhodovať o mimoriadnych opravných prostriedkoch proti právoplatným rozhodnutiam zdravotnej poisťovne, vydaným do jej transformácie na akciovú spoločnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. poistné za príslušný kalendárny mesiac je splatné do ôsmeho dňa po uplynutí tohto mesiaca.

Podľa § 32 ods. 1 písm. a/ zákona č. 580/2004 Z. z. na poistné, poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti tohto zákona, sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota takto:

- a) na poistné odo dňa splatnosti,

- b) na poplatky z omeškania odo dňa nároku zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatkov z omeškania,
- c) na poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti od posledného dňa, keď mohla byť oznamovacia povinnosť riadne splnená,
- d) na pokuty odo dňa nesplnenia povinnosti.

Najvyšší súd mal za preukázané, že žalobkyňa doručila Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou pobočka Trenčín 28. decembra 2007 návrh na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poistnom na zdravotné poistenie v sume 170,28 Eur (5130,00 Sk) a trovy konania v sume 8,29 Eur (250,00 Sk) z dôvodu, že platiteľ poistného nezaplatil riadne a včas poistné na zdravotné poistenie za obdobie od 1. septembra 1996 do 31. marca 1997 a od 1. augusta 1997 do 28. februára 1998.

Platiteľ poistného následne vzniesol v správnom konaní námietku premlčania.

Sporným medzi účastníkmi bol výklad prechodného ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z.

Odvolaací súd poznamenáva, že žalovaný správne rozhodoval podľa platného a účinného zákona č. 580/2004 Z. z., pretože zákon č. 273/1994 Z. z. bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak zdravotnej poisťovni vznikol nárok na poistné podľa predošlej právnej úpravy, tento nárok jej nezanikol.

V prípade, ak je podľa novej právnej úpravy v prechodných ustanoveniach stanovená nová premlčacia doba, právne vzťahy sa spravujú touto novou premlčacou dobou, pričom nie je narušený princíp právnej istoty, pretože nová právna úprava nanovo neupravuje vznik právnych vzťahov a následkov, ku ktorým došlo pred dňom účinnosti nového zákona, ale odlišne upravuje len právnu skutočnosť (premlčanie), ktorá má vplyv na obsah týchto právnych vzťahov v budúcnosti, čo však je prípustné.

Zákon č. 580/2004 Z. z. v časti spoločné a prechodné ustanovenia nanovo upravil premlčaciu dobu, a preto žalovaný nemohol prihliadnuť na už zrušený § 21 ods. 2 zákona

č. 273/1994 Z. z., v ktorom bolo osobitne upravené premlčanie v prípade nesplnenia oznamovacej povinnosti. Ak potom podľa novej právnej úpravy na poistné, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti nového zákona, sa vzťahuje nová premlčacia doba, na plynutie ktorej nemá žiadny vplyv splnenie alebo nesplnenie oznamovacej povinnosti, jej uplynutím dôjde k premlčaniu bez ohľadu na to, či platiteľ splnil, alebo nesplnil oznamovaciu povinnosť.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu sú pohľadávky žalobkyne na poistnom za obdobie od 1. septembra 1996 do 30. novembra 1997 premlčané vzhľadom na uplynutie 10-ročnej premlčacej doby v zmysle § 32 ods. 1 písm. a/ zákona č. 580/2004 Z. z., keďže žalobkyňa uplatnila nárok na predpísanie poistného podaním návrhu, doručeným úradu až dňa 28. decembra 2007.

Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na § 85h ods. 1 a 2 zákona č. 581/2004 Z. z. a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/65/2008, v tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že ani uvádzané ustanovenie zákona, ale ani citované rozhodnutie najvyššieho súdu nepodporujú tvrdenia žalobkyne, pretože sa netýkajú premlčania pohľadávok vo veciach zdravotného poistenia.

Je nepochybné, že právne vzťahy zo zdravotného poistenia patria do oblasti práva verejného. V ustanovení § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. je okrem premlčania poistného upravené tiež premlčanie poplatkov z omeškania, poplatkov za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu, teda majú nesporne sankčný charakter. Preto je nevyhnutné pri ich ukladaní, resp. uplatňovaní, dodržiavať aj zásady platné pre správne trestanie. Podľa týchto zásad sa nový právny predpis môže použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie.

V danom prípade je preto správnosť postupu ako aj správnosť výkladu novšej právnej normy nepochybná a žalobkyňa ako vykonávateľka verejného zdravotného poistenia sa preto nemôže dovoliavať toho, že bola novou právnou úpravou ukrátená.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozhodnutie žalovaného za zákonné a preto rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobkyňa nebola v odvolacom konaní úspešná a žalovanému v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli (§ 250k ods. 1 a § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská